

1. Mans Kapbaarg prijs

De Mans Kapbaarprijs wordt eens in de vijf jaar uitgereikt door de Stichting Historische Kring Stad en Ambt Almelo aan iemand die zich verdienstelijk heeft gemaakt en/of zich ingezet heeft voor het behoud van het (im)materiële erfgoed van Almelo en omstreken. Het bestuur van de Kring stelt een lijst op van personen en/of instituties en maakt daaruit een keuze.

De Manskapbaarprijs bestaat uit een bronzen penning met inscriptie op naam. Aan de prijs is geen geldprijs meer verbonden. Tevens wordt een bijbehorende oorkonde uitgereikt.

Sinds 1969 werd de prijs tien keer uitgereikt en wel successievelijk aan:

1969 Gerrit Jan Eshuis: schrijver "Van boerenland tot stadsrand".

1974 W.H. Scholten: Wethouder /amateur genealoog.

1979 Gerard Vloedbeld jr.: journalist, publicist over talloze historische onderwerpen en mede oprichter van het HIP (Historisch Informatie Punt)

1984 Kees Witsenburg: oprichter en voorzitter Stichting Stadsherstel Almelo (zie verderop)

1989 Sipke Dronkers: initiator Stadsmuseum Almelo

1994 Nico van Dijk: stadshistoricus

1999 Ad de Ruiter: vele jaren voorzitter Stichting Stad & Ambt Almelo

2004 Egbert ten Cate: Herstel Huize Bellinckhof, Park Beeklust en stimulator aanleg groensingels rond Almelo

2009 Herman Hagens: de beschrijving van de Jan Janscollectie

2014 Gerard Kokhuis: schrijver van een dertigtal historische boeken m.b.t. Almelo & Twente

2. Herkomst naam Mans Kapbaarg - Meester Vloedbeld

Mans Kapbaarg is de hoofdfiguur uit het boek "Mans Kapbaarg, 'n grootsten leugenbuul van 't Tukkerlaand", geschreven door Gerard B. Vloedbeld en meerdere keren herdrukt.

Gerard B. Vloedbeld (Ambt Almelo, 9 maart 1884 - Almelo, 17 november 1961) was een Nederlands schrijver. Hij was bovendien actief in de Twentse taalbeweging. Hij schreef een enorme hoeveelheid artikelen en verhalen over de geschiedenis en folklore van Twente. Hij werd meestal aangesproken met 'Meester Vloedbeld', hetgeen te maken had met zijn eigenlijke beroep van hoofdonderwijzer dat hij gedurende veertig jaar in Almelo uitoefende.

Vanaf 1907 schreef hij in de Twentsche Courant. Toen de Twentsche Courant werd verkocht en naar Oldenzaal verhuisde, begon Vloedbeld daarom in 1921, met hulp van drukker Lulof, de uitgave De Nieuwe Twentsche en Almelosche Courant. De kolommen van deze krant werden voor een belangrijk deel door hem zelf gevuld. Zo werd hij behalve onderwijzer ook journalist. Hij had al enige faam verworven als kenner van de geschiedenis van Twente en ontwikkelde zich ook als streektaal-schrijver en bevorderaar van oude Twentse gebruiken en de Twentse Sproake.

Vloedbeld vervulde veel bestuursfuncties en was onder meer oprichter en eerste voorzitter van de Twentse Schrieverskring en redacteur van "Twenterlaand en -Leu en -Sproake".

3. Kees Witsenburg (1917-2015)

(ingekorte tekst, gebaseerd op het In Memoriam van Miel Westenberg).

De naam Kees Witsenburg was een begrip in Almelo.

Na zijn pensionering als longarts, stortte hij zich vol overgave op zijn passie, het weer in oorspronkelijke staat herstellen van oude bebouwing en de restauratie van vervallen panden. De geboren Amsterdammer toonde een opmerkelijke liefde voor zijn woonplaats Almelo, waaruit naar hij zag veel oorspronkelijks uit de stad verdween.

Naar analogie van Amsterdam richtte hij in december 1978 Stichting Stadsherstel Almelo op. In Almelo werd er in de vijftiger- en zestiger jaren ten behoeve van het autoverkeer fors gesloopt. Er waren twee vierbaanswegen gepland, de ene Oost-West, de andere Noord-Zuid, die elkaar midden in de stad zouden kruisen, op een plek waar in de zestiger jaren het toen nieuwe stadhuis zou worden gebouwd.

Hoewel slechts een gedeelte van deze plannen is uitgevoerd - de 4-baans tunnel onder het spoor is nog een rest - is er wel zeer veel gesloopt.

Dit was Witsenburg een doorn in het oog en hij ondernam actie om het eigen "gezicht" van Almelo te behouden. Hij begon met de uitgave van een kwartetspel, waarop vele karakteristieke panden afgebeeld stonden, alle kaarten in het spel tactisch voorzien van het gironummer van de Stichting.

Vele wapenfeiten volgden: de uitgave van een boekje met alle panden in de 'Grotestraat' getekend in 1870 (Lutgers) en in 1973 (Prinsen), het 'redden' van de Sluisdeuren van het gesloten Almelo-Nordhornkanaal en de restauratie van het bijzondere interieur van het snoepwinkeltje van Barneveld in de Tuinstraat.

Grote interesse van Witsenburg ging uit naar de vroegere "Latijnse School" in de Korte Prinsenstraat. Het pand werd gerestaureerd in 1986 en dient nu als Stadsmuseum. Hij wist zelfs een symposium te organiseren in het Almeloze stadhuis over het systeem van 'Latijnse scholen' in Nederland in vroegere eeuwen.

Verder nam Witsenburg het initiatief voor het boekje over het 'Hofkeshuis', geschreven door de plaatselijke vereniging van Vrouwen met een Academische opleiding. Ook de vervaardiging van het "Mans Kapbaarg" mozaïek door de leerlingen van de DEVA (middelbare opleiding vormgeving) olv docente Ineke Pezie, was een idee van hem. Zelf werkte hij in de negentiger jaren mee om dit mozaïek naar het verhaal van de heer Vloedbeld van hergebruikte materialen te voorzien.

Niet alleen Stichting Stadsherstel Almelo, maar de hele Almeloze gemeenschap is veel dank verschuldigd aan deze hoogst originele, vroegere inwoner van Almelo.

4. Tunnelmozaïek 'Mans Kapbaarg', 2001

Mans Kapbaarg werd, als een soort stripverhaal, vereeuwigd in een 150 meter lang in het oog springend mozaïek langs de gehele wand van de spoortunnel in de Wierdensestraat in Almelo. Het mozaïek beeldt het oer-Twentse verhaal van Mans Kapbaarg uit. Ineke Pezie, docent kunstzinnige vormgeving van de DEVA, ontwierp het beeldverhaal, Stadsherstellers verzamelden de materialen en DEVA-leerlingen vervaardigden de mozaïekpanelen.

NB: Bovenstaande teksten zijn gebaseerd op de informatie die op 11 juni 2016 welwillend is verstrekt door het HIP - Historisch Informatie Punt v.d. Hist. Kring Stad & Ambt Almelo / Bibliotheek Almelo (J.J.M. Koop)